האשה פרק שמיני פסחים

מסורת הש"ס

אמר אביי אי לאו דאוקמא ר' אושעיא. להא דתנן לקמן דאתנן חל על המוקדשים בממנה לזונה ואע"ג דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו הכא אמרינן דאתנן חל עליו: **ורבי היא.** דאית ליה פסח ממון בעלים הוא דאמר מקח שאם ימעטנו לו מעות לבעל הפסח ליקח חלוק ועולת ממנה אחרים עמו על פסחו ונוטל מהן מעות ועושה צרכיו אלמא שלו הוא ויכול לאוסרו. אי לאו דאוקמא רבי אושעיא במסכת תמורה להיא כדפרישית אלא הייתי מוקי לה ההיא דאתנן בקדשים קליש שנתן לה שלמיס באתנגה ויש בידו לאוסרן ורבי יוסי הגלילי היא דאמר בפרק קמא דבב"ק (דף יב:) קדשים קליש ממון בעליס הם והאי מתניתא דלעיל[1] דקתני מעות חולין הוה מוקמינא כרבי והוה אמינא דהא דשרי רבי לעשות צרכיו במעות לאו משום דפסח אית ביה איסור בקדושתו ליתפס קדושת המעות בחולין שבו אלא משום דזה שמפרש המעות שייר בקדושתו לתתם מתת חולין בבעל הפסח והא ליכא לאוקמי כרבי יוסי דהא קתני בשלמיס לא עשה כלום והיא דאתנן כר' ובפסח לא הייתי מוקי לה דלא הוה קלקא דעתאי דפסח דלרבי ממון בעלים הוא שיהא בידו לאוסרו: **דלא משייר אינים.** בקדושת הגוף דבהמה וטעמא דרבי דאמר אף מכדי מקח משום דבמעות משייר אינים לתתם[2] מתת חולין בחזקת חולין ומעיקרא אדעתא דהכי אפרשינהו ומשום הכי חולין הם דזה שהפרישם לפסחו ואמר כך הימנה אחרים עמו מתנה בעלמא הוא דיהיב להו והכי יהבו ליה במעות חולין מתנה והממנה זונה מתנה הוא שאין בידו למוכרו ואין אתנן חל עליו: **והשתא דאוקמא ר' אושעיא לההוא בממנה זונה על פסחו**(ה). אלמא קא סבר ר' אושעיא פסח גופיה לר' ממון בעלים ושמעינן מינה דאפי' בפסח משייר אינים כל שכן מעות וכ"ש דמלינן לאוקמא להך דקתני מעות שבידו חולין כרבי דהא פסח חולין הוא ויכול למוכרו ומעות של אותן אחרים חולין הוה וליכא לאקשויי היאך הקדש חל על הקדש לגאת לחולין: **הרי אלו מותרין.** כדיליף לקמן: **עופות.** תורים וכני יונה שאינן מוקדשין: **שהמוס פוסל בהם.** אף משהוקדשו אין אתנן חל עליהם כדיליף לקמן: **עופות.** חולין שמוס אין פוסל בהן מלהקדישם דלא נאמר ממות וזכרות בעופות אינו דין כו': **קל וחומר למוקדשין מעשה.** שיחול אתנן עליהן: **אלא טעמא כו'.** פירכא הוא: **ואם ימעט הבית וגו'.** אם יהיו מעות מועטין לבעל הפסח מהיות משה שאין לו במה לקנות לצורכי הפסח ולקח הוא וסכנו הקרוב אל ביתו יקח מעות משכנו וימנו על פסחו ויקח מן המעות מה שהוא צריך לפסח: **מכדי אכילה.** אם יחסר לו מעות שאין לו במה ליקח צורכי אכילת הפסח כגון עלים לצלותו דשאי הוא למוכרו: **ולא מכדי מקח.** שאם אין לו מעות לקחורה אינו דשאי למכור פסחו לכך: **כו"ע לא פליגי.** דיכול להימנות אחרים ליקח במעות עלים: **החייהו לשה.** עשה צורכי הפסח מן המעות: **ולאביי דאמר.** לעיל אלינא דרבי בפסח לא משייר אינים הא קתני שבל מנת כו' אלמא פסח גופיה ממון בעליס הוא: **אימא מעות פסחיהן.** זה שנתמנה עמו לפסחו ונתן לו מעותיו חולין היו ונתן לו במתנה ומשום הכי יכול ליקח בהן טלית ונותן לו חלק של פסחו במתנה ומעותיו חולין הן שבל מנת כן הקדישן שאם רצה ליתנם במתנה יתנם: **מתני' זב שראה שתי ראיות שוחטין עליו בשביעי ראה שלש שוחטין עליו בשמיני שלו שומרת יום כנגד יום שוחטין עליה בשני שלה ראתה שני ימים שוחטין עליה בשלישי והזובה שוחטין עליה בשמיני: גמ'** אמר רב יהודה אמר רב [1]שוחטין וזורקין על טבול יום [2]ומחוסר כפורים ואין בהריא על מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהן. ושני אימא שבל מנת [כן] הקדישו ישראל מעות פסחיהן.

מתני' זב שראה שתי ראיות שוחטין עליו כו'. אמר רב יהודה אמר רב שוחטין וזורקין על טבול יום. דאע"ג דמחוסר ערב שמש, שמשא ממילא ערבא. ועל מחוסר כפרה בשמסר קינו לב"ד של כהנים.

(א) [ב"ק יב: וש"נ].
(ב) [ס"פ ל"ג, ג) ס"פ ל"ג, ד) תמורה ל: ע"ש].
(ה) [שם], ו) [תמורה ל:].
(ז) [דף פט:], ח) [ע"פ מתנת חנם].

תורה אור השלם

1. לא תָבִיא אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב בֵּית יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְכָל נֶדֶר כִּי תוֹעֲבַת יְיָ אֱלֹהֶיךָ גַּם שְׁנֵיהֶם: דברים כג יט
2. ואם יִמְעַט הַבַּיִת מִהְיוֹת מִשָּׂה וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ הַקָּרֹב אֶל בֵּיתוֹ בְּמִכְסַת נְפָשׁוֹת אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ תְּכַסּוּ עַל הַשֶּׂה: שמות יב ד
3. בְּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בָּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם בֵּין הָעַרְבָּיִם יַעֲשׂוּ אֹתוֹ עַל מַצּוֹת וּמְרֹרִים יֹאכְלֻהוּ: במדבר ט יא

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה והשתא וכו' על פסחו וכרבי אלמא:

מוסף רש"י

הרי אלו מותרין. לא חיל עליהן אתנן (תמורה כ:). בממנה זונה על פסחו. הא דאמרינן קרא למעוטי קדשים, כגון שהפרים פסחו ולאחר זמן אמר לזונה הבעלי לי ויתימני על פסחי באתנגיך, יכיון דאמר רבי דשאי אדם לעבוד לזמנות אחרים אם יעבוד לזמנות לשום דבר אלמא ממוני הוא ואיתמ' ליחול עליה אתנן להכי אצטריך לכל נדר לכל נדר להוציא הנדור (שם). ואם ימעט. דרש הכי שנתמעט כיתו שאין לו מה שהוא צריך. מהיות משה, החייהו משה, שימנה אחרים עמו על פסחו ויתנו לו מעות, מכדי אכילה. אם נתמעט הבית מכדי אכילה יקבל חיותו ומזונו מן השה, שאין לו מה שיאכל. ל"ל החייהו משה, אם אין לו עלים לצלותו מכדי אכילה הוא והחייהו משה, ולא מכדי מקח. שאם רוצה לעשות מחורה ונתמעט כיתו מכדי לוקח מקח, שאין לו מה ליתן כו', היו ממנה אחרים על פסחו כך (שם).

רבינו חננאל

אמר אביי אי לאו דאוקמיה ר' (יאשיע) [אושעיא] להא דתנן בתמורה ס"ו נתן לה מוקדשין באתנגה הרי אלו מותרין ובעופות אסורין וכו' וממעטינן להו למוקדשין מלמיחל עלייהו איסור אתנן ומחיר (כלב) מדכתיב לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה' אלהיך לכל נדר, ודרשינן לכל נדר פרט לנדרי. כלומר כל דבר הנדור ומוקדש אין אתנן ומחיר חל עליהן. אמאי בעינן קרא למעוטי המוקדשין, תיפוס ליה דכיון דאקדישנהו לאו דידיה אינון וקימא לן אין אדם אוסר דבר שאינו שלו. ואוקמא ר' אושעיא בהא מתני' בממנה לזונה על פסחו ואליבא דרבי דאמר המקדיש פסחו משייר ביה בפסחו, ואם ימנה אחר עמו ויקח מעות ממנו, אותן המעות חולין הן. ולזה הוצרכה המשנה לומר אע"פ שממנה הזונה על פסחו הרוא

עין משפט נר מצוה

כח א מי' פ"ד מהלכות מיסודי מזבח הלכה יד טור סמנ לאין שנו:
כט ב מי' פ"ד מהלכות ק"פ הלכה יח:
ל ג מי' פ"ו מהלכות ק"פ הלכה נ סמנ עשין רמד:
לא ד מי' שם הלכה ח סמנ שם:
לב ה שם הלכה ד:

רבינו חננאל (המשך)

ואיצטריך קרא למעוטי דהא דידיה, ומעטינן ליה לכל נדר פרט לנדור, והפסח הזה כבר נדור ומופרש לשם פסח הוא. והיכן שנה רבי שמשייר אדם בפסחו, דתניא ואם ימעט הבית מהיות משה, מכדי אכילה ולא מכדי מקח. רבי אומר אף מכדי מקח. שאם אין לו ממנה אחרים עמו ומעות שבידו חולין. דתקנתא דפסח הוא שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהן. ואמר אביי אנא הא מתני' הרינא מוקים לה בקדשים קליים ואליבא דר' יוסי הגלילי דאמר ממון בעלים הם, כיון דאינון ממוניה איצטריך קרא לכל נדר פרט לנדור למעוטי הני קדשים קליים, דלא חייל איסור אתנן ומחיר עליהן. וזו הברייתא דקתני ומעות שבידו חולין לא הייתי מעמידה לרבי, אלא הייתי אומר דבפסח לא משייר אינים אבל במעות ודאי משייר אינים, דכי מפריש דעדעתא דהכי מפריש להו שמשים בדעתו וכי לא יהיו דמי הכבש אלא אלו לא פחות ולא יתר, יחכן שיהיו יתר ואוסיף, או פחות וישאר לי. [1] והשתא דאוקמי ר' אושעיא לההיא דרבי אנא נמי מוקימנא לה להא מתניתא לרבי, ולא משייר אינים בפסח אבל במעות משייר אינים. לפיכך תני מעות שבידו חולין והא ברייתא כר' יוסי הגלילי לא מצית מוקמת לה דקתני והמוכר עולתו ושלמיו לא עשה (כלום). והא ברייתא דקתני אם ימעט הבית (תוקמה) (חלוקה) רבנן ורבי, חלקו רבה ור' זירא עלה, חד אמר למעוט עמו אחד בפסח דליטול ממנו מעות לקנות בהם עצים לצלותו דברי הכל מותר, דכי נופיה דפסח הוא, כי פליגי לקנות מן המעות מצה ומרור כו'. וחד אמר מצה ומרור דברי הכל מותר, כי פליגי לקנות מן המעות חלוק או טלית. רבנן סברי מהיות משה החייהו לשה, ורבי סבר מי כתיב מהיות שה משה כתיב, ההיה עצמך מן השה. ירושלמי ר' אלעזר בשם ר' אושעיא תנאי ב"ד הא שיהא (זר) [זה] מפריש [את פסחו וזה מפריש את מעותיו ממנה אותו על שלו והמעות יוצאין ל] חולין מאיליהן. ואקשינן על אביי דאמר אפילו לרבי בפסח לא משייר אינים, והא קתני

(ו) נראה לפי הענין כי אחר רשאי לו ל"ל הנוטר לפיכך תני מעות כו' והנוטר והשתא דאוקמי כו' ל"ל אחר סוף הנוטר ומלמי הפורות נכ"ר ונדפוס.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com